

3 '87

július

ös 15 / DM 2
sKř 8,50 / fFr 8,50
sFr 2,50 / USS 2,50

A pelenka két dimenziója

A vezércikk megírás fáradalmait nehéz ecsetelni; egy egész szerkesztőség véleményét, állásfoglalását kell szóra tenni. De máris itt kezdődnek a nehézségek. Hol van az "egész" szerkesztőség? Amikor egy éve megszületett a MOTOLLA, voltaképpen még senki sem látta mi lesz belőle ha egyszer "nagy" lesz - talán legkevésbé saját magunk. Elképzelések viszont annál inkább voltak: egyesek jó politikust, filozófust, vagy jó kritikuszt néztek ki belőle; mások Ludas Matyi újjászületését vélték felfedezni. Persze másféle jóslatokat is hallot-

Csendélet Punkkal Foto: Vörös Zsigmond

Ugyanazon a napon összefutottam egyik bölcsész barátommal. A szó a 3+2 nevű vajdasági magyar együttesre került, mely a minap koncertezett Budapesten, hatalmas sikerrel. A 3+2 rock-zenét játszik, pontosabban magyar nótákat, rock hangszerelésben. A különös ötlet jó befektetésnek bizonyult, hiszen imigyen két legyet is ütnek egy csapásra: a rock kedvelőivel nagyapák muzsikáját, a nagyapákkal pedig a rockot szeretik meg. Az eredmény förtelmes ugyan, de a 3+2 napjaink legnépszerűbb együttesének számít Magyarországon. Ez azonban nem ide tartozik. Ott hagytam tehát abba, hogy találkoztam barátommal, és az inkriminált zenére terelődött a szó. És ekkor következett a második döbbenet. Barátom ugyanis azt javasolta, hogy hatóságilag tiltsák be ezt a giccset! Hát ez már több volt a soknál.

A két morbid ötlet mögött egy egészen riasztó kép sejlett föl: a hatóságok bevonása mindennapi gondjaink megoldására társadalmi reflexszé vált volna Magyarországon?! Amit nem tud megoldani a társadalom, oldja meg a rendőr? a cenzor? az állami főügyész? a népi ellenőr? a végrehajtó? Meglöknek a villamoson: feljelentést teszek a cenzornál. (Még jobb lenne talán, ha létrehoznánk egy izlésellenőrző hivatalt, s az ő feladatává tennék minden izlésrontó megnyilvánulás megakadályozását vagy megbírságolását.)

Riasztó és szomorú kép. Arra utal, hogy mindmáig nem felnőttek társadalmi a magyar. Mindmáig összekeverednek a jogszerűség és a külső kényszerű képviselő állami döntés fogalmi. Még olyan apróságokban is, amelynek az izlés-ítéleti, vagy az öltözködési szokások, még ezekben is problémát látni - elborzasztó dolog. Ennél már csak az a borzasztóbb, ahogyan hajlamosak lennének "megoldani" a problémát. Némi beletörődéssel arra gondoltam, hogy mindezt talán nem is érti müncheni, bécsi, stockholmi vagy párizsi olvasóm. Jó neki. Vajon mikor jön el az idő, amikor Budapesten, Kaposváron, vagy neadjisten, Kolozsváron is hasonló értetlenkedéssel olvasnak majd ehhez hasonló sorokat.

Ulpius Tamás

HATÓSÁGILÁG

Nemrégiben, a budapesti rádió egyik közkezdvelt adását hallgatva, döbbenet figyeltem fel egy spontán telefonáló javaslatára: XY budapesti lakos azt javasolta, hogy az Opera előadásait oda nem illő öltözetben látogatókat hatóságilag tiltsák ki onnan. (Oda nem illő alatt mindazon ruhadarabok értendők - a telefonáló szerint -, melyek nem fedik a sötét színű öltöny vagy estélyi ruha fogalmát.) Valójában nem az "illetlennek" minősített ruhaneműk feletti szokványos és nagymúltúnak tekinthető bosszankodás döbbenett meg, hanem a javaslatnak az a kitétele, miszerint a hatóság segítségével kellene megoldani. Elképzelem, amint a jegyszedő nénik mellett rendőr áll, és zord tekintettel - vagy a glasznosztyi jegyében, mosolygósan akár - tessékeli ki az Opera szentségének megsértőit.

bújdosók

1987

Exkluzív interjú. Készült valahol Dániában három huszoneves magyarral. Mind a hárman 1986 nyarán Magyarországra utaztak "túristaútlevelel" Romániából. Mint ismeretes, ekkor nagy volt a "mozgás" az osztrák határon; ezrével szöktek az erdélyiek (nem egyszer a magyar hatóságok néma beleegyezésével). A három fiatal, akikről ez az írás szól - bentrekedt. Nem sikerült kiúszniuk az árral és "föld alá" mentek Pesten. Hat és fél hónapig bújdostak, lejárt útlevelel, míg végre sikerült skandináviai összeköttetések keresztül kiosonniuk. Pedig akkor a rendőr elvtársak ismét ébernek figyeltek. A három: M. grafikus, S. tanárnő, F. mérnök. Frissen végzett mind a három. Nem akartak Moldovába menni, nem akartak félni és fájni.

MOTOLLA: Hányan lehetnek még bentrekedve Magyarországon?

F.: Nem tudom, gondolom többen. S.: Én találkoztam brassóiakkal és egy kolozsvári párral. Amerikai vízumra vártak négy hónapja...

MOTOLLA: Milyen érzés bújkálni nyáron Pesten? Feltetek?

M.: Nem. Nem bújkáltam, inkább nagyon vigyáztam, hogy ne kerüljek olyan helyzetbe, ahol igazolni

kell magam.

F.: En félttem, idegesítet, hogy nem írhattam haza.

S.: En sírtam, fogytam vagy négy kilót, pedig nem vagyok hisztis.

MOTOLLA: Etel, ital, ruha?

F.: Nem volt gond. Voltak barátok.

És mindenki nagyon rendes volt.

M.: Kézről kézre adtak Pesten.

Ismeretleneknél aludtam, ettem.

Folytatás a 2. oldalon

tunk, meg hát persze sok jó tanácsban részesültünk.

Egy teljes év alatt megtettük az első tántorgó lépéseket, s természetesen végigszenteltük az újságcsinálás összes gyermekbetegségét, volt jócskán szócséplés és fejfájás is.

Mindemellett két rendezvényünkön az olvasóinkat is mozgósítottuk - Münchenben a Muzsikás koncerten és Bécsben egy újságírói szemináriumon. Egyre inkább úgy tűnik, hogy kinőjük a pelenkát.

De nem elégszünk meg azzal a szereppel, hogy néhány órára szórakoztatunk néhány olvasót. Sokkal inkább arra törekszünk, hogy megzavarjuk az érdektelenség nyugalmát. Szerintünk nem elég csak személyes gondjainkkal foglalkozni, hanem társadalmi és minden olyan kérdéssel is törődnünk kell, amelyek érintik az ifjúságot, vagyis mindannyiunkat. Ezeknek a megoldása érdekében kell tenni valamit, akár egyénileg, akár csoportosan.

A kisebbségben élő magyarok sorskérdése különösen sürgető probléma; már az is segítség, ha ismertetjük helyzetüket. Nyugaton

róluk nagyon keveset tudnak.

Kiváltképpen a fiatalokat érinti a katonai szolgálatmegtagadás kérdése. Ameddig itt nyugaton mindenki számára természetes, hogy létezik az alternatív szolgálat lehetősége, Magyarországon a szolgálatmegtagadót börtönnel büntetik. Keszthelyi Zsolt esetében, akit április végén ítélték el, látható a változatlan jogi gyakorlat.

Igyekszünk általánosabb ifjúsági témákkal is foglalkozni, mint az egyetemi mozgalmak, utazások stb., és nem zárkozunk el ezen túlmenő kérdésektől sem. Végképp nem akarjuk kihagyni a kultúra sokféle irányzatát.

A lap érdekessége és változatosága nem utolsó sorban attól függ, hogy egyre többen tudják-e azonosítani magukat a lappal és saját nézeteiket is kifejtik saját elképzeléseik szerint. Minél többen írnak, minél többen résztvesznek a szerkesztésben, annál jobb lesz a lap. Azt szeretnénk, hogy ne csak azért vegyék mert magyar, hanem azért mert jó. Akkor talán az ifjúság lapja leszünk - s végképp kinőjük a már túl pici pelenkát.

K.Á.

KÖNYVEK ZENE FILMEK

Könyvek

Dalos György: Archipel Gulasch. Die Entstehung der demokratischen Opposition in Ungarn, 1756/22DM, Donat & Temmen Verlag, Bremen.

Ez a könyv bevezető tanfolyamnak tekinthető a magyarországi demokratikus ellenzék történetébe. Ahogy azt a cím is mutatja, a "gulyás" kommunizmus nem olyan vészes, mint az orosz. Így aztán az Archipel Gulasch is könnyebben elviselhető mint a Gulag. S mondjuk meg, a helyzet Magyarországon összehasonlíthatatlanul jobb, mint a szomszédos "népi demokráciákban". Azok számára, akik nem ismerik a magyarországi ellenzékét, a könyv érdekes körképet nyújt az előzményekről és a főszereplőkről. A mellékletben megtalálhatjuk néhány nevesebb ellenzéki életrajzát és a demokratikus ellenzékkel kapcsolatos dokumentációkat.

Dalos csak a 70-es évek áramlataival foglalkozik: a Szociológiai Intézet munkatársaival - akiket kizártak a pártból -, az úgynevezett Budapesti Iskolával (a nagynevű filozófusokkal), és a mai demokratikus ellenzék megalapítóival. A könyv nem tartalmazza a fiatalabb mozgalmak leírását, például a környező országokban élő magyarokét, akik magukat a magyar ellenzék szerves részének vallják, továbbá a Duna-kört, vagy az egyetemi autonóm kísérletek résztvevőit, akik nem kizárólag politikai vonalon mozognak, hanem ál-

talános társadalmi kérdéseket helyeznek előtérbe.

A szerző németül még két könyvet publikált: Meine Lage in der Lage (1979) és Kurzer Lehrgang - Langer Marsch (1985).

Bizottság

"A szaggatott ritmusú zene, a nyivákoló orgona, a recsegett szaxofon, a hisztérikusnak ható ének kifejezetten idegesítette a más hangkonzervhez szoktatott füleket" - így egy kritika a Bizottság első bemutatkozásáról, 1980 nyarán, a "Fekete bárányok" koncertjén.

A Bizottság a magyar Art-Punk képviselőiből áll. Az együttes azzal a céllal alakult 1979-ben, hogy létre hozzák a "képzőművészet, az irodalom, a zene és a film szimbiózisát". 1982-ben már a legfelkapottabb magyar punk együttesek közé tartoztak. Bár nevük miatt egy ideig csak mint Albert Einstein Tánczenekar léphettek fel nyilvánosan, nehogy már a MSZMP Központi Bizottságával tévesszék össze őket. 1983-ban a hanglemezyár is felismerte bennük a tehetséget és a "katasztrófazenének" elkeresztelt zeneanyagból Kalandra fel! címmel nagylemezt jelentetett meg. A Bizottság "üzenetét" a lemez nem tudta igazán visszaadni. A színpadi akció, happeningnek vagy performance-nek is mondható, a látványos hangszerezés csak videón vagy filmen hathat. Ezt felismerve 1984-ben elkészítették Jégkrémballett című filmjüket (lemezen is kapható), követve az ismert videó-clip

stílusát. Ez a munka nemzetközi sikert aratott a montreux-i fesztiválon, ahol a díjazott filmek közé sorolták.

Filmek

Dobray György: Szerelmek első végig. Pinoteau "Házibuli"-jának magyar változata. Kellemes szórakozást nyújthat egy fárasztó nap után annak, aki nem vágyik többre. Sok - és helyenként jó - zenével. A múlt év legsikeresebb magyar filmje volt.

András Ferenc: A nagy generáció. Minden nemzedék "nagy-nak" hiszi magát, a film szerint a mai negyvenesek különösen. Keserű történet elvesztett illúziókról és meg nem talált élethivatásról. Ezt az életérzést talán Cseh Tamás fogalmazta meg a legpontosabban. Aki ismeri őt, annak nem mond újat András filmje.

Jancsó Miklós: Szörnyek évadja. Jancsó itt azt nyújtja, amit megszoktunk tőle. Látványosságot, meztelen nőket és grandiózus beállításokat. Aki szerette, ezután is szeretni fogja. Aki nem, ne nézze meg.

Dér András: Széplányok. Milyen egy szépségverseny ott, ahol ennek nincsen hagyománya, ott ahol személyes érdekek és intrikák döntenek el a végső sorrendet? A cím ne tévesszen meg senkit: Dér "kemény" filmet csinált és ami fontosabb: jót.

Gulyás Gyula: Én is jártam Isonzónál. Az első világháborúról szóló dokumentumfilm, abból a kategóriából, melyet mindenkinek meg kell néznie.

Jegyzetek a kultúrpolitikáról

Az utóbbi időben egyre gyakrabban kerül szóba a mai magyar kultúra válsága. Tagadhatatlan, hogy a válság okait nem kereshetjük csupán a kultúrán belül, hanem figyelembe kell vennünk bizonyos kultúrán kívüli tényezőket is. Ezek közül a legfontosabbak talán a kultúra szervezeti keretét képező intézményrendszer, és azoknak az elveknek az összessége, amelyek a szervezeti keretek működését szavatolják, magyarul: a kultúrpolitika. A továbbiakban erről essék hát néhány szó.

A magyar gazdaság krónikus nehézségei a kultúrában is éreztetik hatásukat. Egyre kevesebb a pénz könyvkiadásra, filmgyártásra, és egyre kevesebb az esély arra, hogy megérjük a Nemzeti Színház elkészültét. Az alkotók pedig egyre elégedetlenebbek, hiszen az elmúlt harminc év során megszokták, hogy - legalábbis magyar viszonylatok között - van pénz a kultúrára. Tegyük hozzá: a kultúra dotálásának az volt az ára, hogy az alkotók lehetőleg ne politizáljanak. A vezető most azt szorgalmazza, hogy a kultúra maga teremtsen elő anyagi fedezetét. A könyvkiadók például legyenek nyereségesek. Ennek azonban az a bökkenője, hogy a felszólítással egyidőben megkötik a kezüket: csakis szalonképesnek ítélt művek láthatnak napvilágot, még akkor is, ha erre esetleg a kutya sem kíváncsi. Ugyanakkor úgy tűnik, hogy a kultúra irányítói nem számolnak azzal, hogy a kultúra soha sem válhat teljesen önfenntartóvá, merthogy a fontos művek csak ritka esetben találkoznak a közönség pénztárcájával is kinyitni hajlandó érdeklődésével. Moldova, Berkesi, Szilvási művei pedig nem valószínű, hogy a magyar irodalomtörténet fontos fejezeteit jelentenék.

A könyvkiadásnál maradvány, a dolgok normális menete szerint a fentebb említett írókból vidáman megélhetne a kiadó. Csak hogy nem ez történik. A televízió kul-

turális műsorából megtudhattuk, hogy még Moldova sem nyereséges kiadója számára. Ennek egyszerű, és ha úgy tetszik: jellegzetesen magyar oka van. Az tudni illik, hogy a kiadó jó minőségű papíron, vászonkötésben jelenteti meg regényeit, ahelyett, hogy a világszerte jól bevált paperback-hez folyamodna. Vajon miért? Nem tudom. A nyilatkozatból mindenestre úgy tűnt, hogy nem tartanak ildomosnak, ha szegény Moldova nem jelenne meg legalább olyan előkelő kivitelezésben, mint Móricz Zsigmond.

Folytassam? A kiadói példánál maradvány, elgondolkodtató például az is, hogy olyan biztos siker-könyvek nem jelentek meg eddig, mint Orwell regényei vagy Umberto Eco híres könyve, A rózsák neve. Ezek ráadásul nívós művek! (A hiánystábla tetszés szerint és a végtelességgig folytatható.) Am legyen a kiadó önffinanszírozó, akkor viszont kapjon szabad kezét abban, hogy kit és mit öhajt megjelentetni! Hogy a "bestsellerek" nem tudják eltartani a magyar könyvkiadást, ugyanolyan megoldhatatlan az is, hogy a sikerfilmekből finanszírozzák a művészileg értékes, ám gazdaságilag veszteséges filmeket. S az eredmény? Jancsó magyar viszonyok között költséges filmjeire van pénz, másokéra viszont nincs! Mindeközben "a világgazdaság kedvezőtlen feltételeinek begyűrűzése", ahogyan az inflációt okozó magyar gazdasági helyzetet hivatalosan nevezik, egyre drágábbá teszi a kultúrát. Fényesen cáfolja és egyben múltidejűvé teszi azt az elvet, miszerint a szocializmusban olcsó, vagy szebben fogalmazva: mindenki számára elérhető a kultúra.

Folytassam? Nem folytatom. További példák helyett inkább lezárom a gondolatmenetemet. Következtetésként csupán ennyit: ha gazdasági kényszerre hivatkozva, az állam meg akarja vonni a kultúrának nyújtott támogatását, akkor vonuljon ki teljesen, hagyja, hogy a kultúra maga intézze ügyeit. Dotálja azt, ami anyagi támogatás nélkül nem maradna fenn, (a magyar színjátszás például), de kultúrterjesztés ürügyén ne dotáljon olyasmit, ami nem nincs igény (példáknál maradvány: egynemely vidéki színházat). Ne diktáljon elveket, és ne fogalmazzon meg követelményeket a kultúra számára. Röviden: reformra van szükség ezen a téren is.

Pesti Endre

Folytatás

bűjdosók

mindannyian nagyon kedvesek voltak.

MOTOLLA: Milyenek találtatok a magyar társadalom erkölcsi állapotát?

M.: Kétértelműségek... Egyet értek Örkénnyel, hogy aggódni lehet a nemzetért.

S.: Elhallgatások... A Kádár rendszer legnagyobb bűne, hogy internacionalista csecsemőket nevelt, közben az elviselhetetlen realitást elhallgatták. Holott népünk negyedrészt tudatosan írtják kulturálsan és újabban testileg is.

F.: Aki ismeri az erdélyi és a cseh-szlovákiai kisebbséggyűlötről, az a mélyére járt a szörnyűségeknek. Aki nem, az a dolgok felszínén maradt. Volt olyan pesti pofa, aki nem tudta, hol van Brassó, de

kétszer járt "Olaszban"...

MOTOLLA: A románok?

Hogyan gondoltok most vissza rájuk?

S.: Rémálom...

F.: Történelmietlen, önámító hajlamuk vitte az országot és Erdélyt a vesztébe. Van egy miszticizmus, egy kizárólagossági komplexus a románoknál. Életveszélyes, mert manipulálható.

S.: Pedig megoldást csak a románokkal együtt kell keresni. Meg kell találni egymást, csak én ebbe már belefáradtam.

M.: A kilátástalanság és a kosz. Ez fog megmaradni Ceausescu országából számomra.

MOTOLLA: Optimisták vagytok. Neki az új életnek?

M.: Igen.

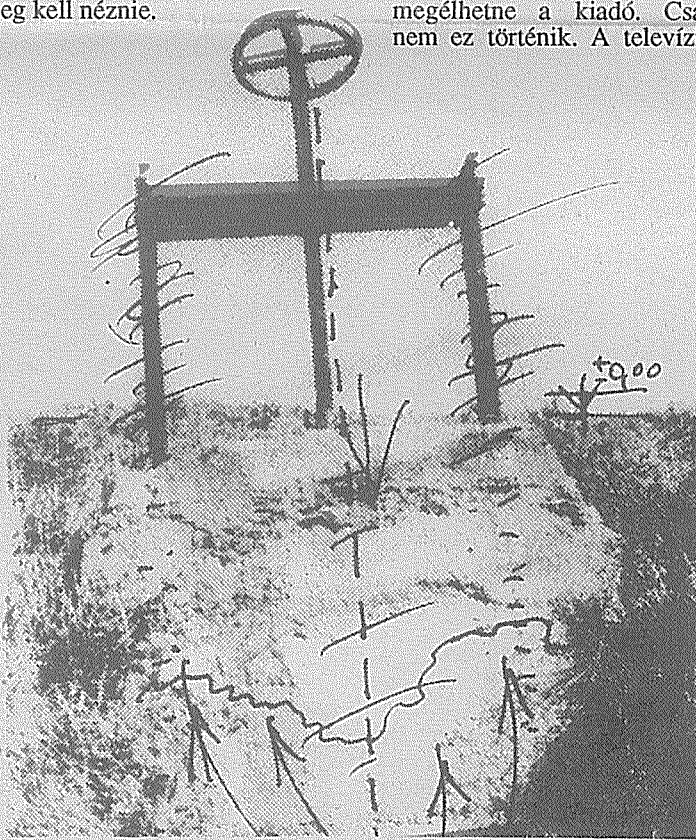
F.: Talán. Igen.

S.: Igen.

MOTOLLA: Köszönöm a beszélgetést.

A beszélgetést Dániában vettük magnóra: itt kisebb nagyobb rövidítésekkel közöljük, a beszélgetőpartnerek nevét titokban tartjuk, a családjukra váró zaklatások elkerülése végett.

J.K. -Dánia

SAASZ INRE: MAIL-ART PRESS (T. ... (1987)

NUMISMATICA HUNGARICA

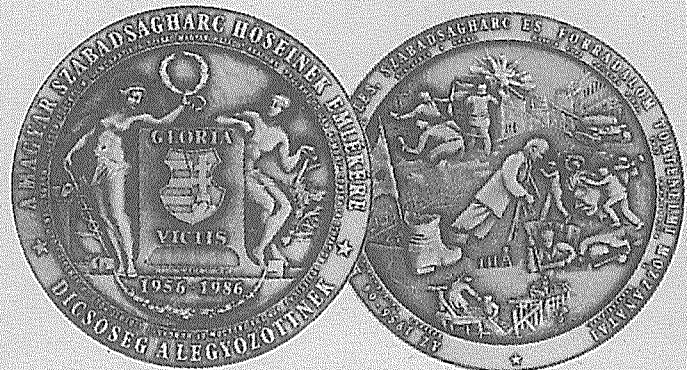
Postfach 73-0302 D - 6000 Frankfurt/M 71

Nagy nehézségek ellenére is megjelent a három beígért érme. Ezekből kettő politikai, egy kulturális. Az érme magyarizációját külön nyomtatványon adtuk ki, ezt minden érdeklődő megkaphatja. Készülében van az ATTILA érme, az IGAZSÁGOT MAGYARORSZÁGNAK érme és a MATYÁS KIRÁLY érme. Ermeinkkel emlékeztetjük a világot a magyarság történelmi és politikai problémáira.

1. "GLORIA VICTIS" érme.
50 mm 1000/1000 finom ezüsből, patinás felszínnel kb. 55 g a DM 165.-
38 mm 1000/1000 finom ezüsből, patinás felszínnel kb. 25 g a DM 105.-
50 mm bronzból aranyhoz hasonló fényezésű (tombak) a DM 50.-
38 mm bronzból aranyhoz hasonló fényezésű (tombak) a DM 35.-

Az érme megadott ára csekkel is fizethető. Az érme árában nincsen benne a postaszállítási költség, az alapárhoz hozzá kell adni tehát kb. 6.- Márkát. Megrendeléseket postafordultával iratzzuk, külföldre repülőpostával. Bankszámláink: 1) Frankfurter Sparkasse von 1882, Konto Nr. 337-9457, BLZ 500 502 01, D - 6000 Frankfurt, avagy Postgiro Fm, Nr. 5052 23-604, D - 6000 Frankfurt

3. "MAGYAR BÉKE" érme.
50 mm 1000/1000 finom ezüsből tükörfényes felszínnel kb. 45 g a DM 165.-
38 mm 1000/1000 finom ezüsből tükörfényes felszínnel kb. 25 g a DM 105.-
50 mm bronzból aranyhoz hasonló fényezésű (tombak) a DM 50.-
38 mm bronzból aranyhoz hasonló fényezésű (tombak) a DM 35.-

2. "LISZT" érme.
38 mm 1000/1000 finom ezüsből tükörfényes felszínnel kb. 25 g a DM 105.-
38 mm bronzból a DM 35.-

Pálfi atya boldoggáavatásáért

Pálfi Géza római katolikus lelkész - tudomásunk szerint - 1984 legelső napjaiban már a Securitate kezén volt. Alig néhány nappal azt követően, hogy egyik székelyudvarhelyi templom szószékéről elmondta megrendítő beszédét a hit méltóságáról, a munka méltóságáról, az emberi méltóságról. Sorsában az erdélyi magyarság ugyanazon nagyjainak pályáivét követte, akik a személyes áldozat egyértelmű hitvallásával pecsételték meg a néphez tartozásukat.

Pálfi atya vallatásában több Securitate-ügynök is részt vett. Közülük egy - akit Szócs Gézának sikerült felkutatnia - Stefan Fekete nevű, a pap halálát követően lelkileg összeomlva, beszámolt a részletekről. Innen tudtuk meg, hogy Pálfi a székelyudvarhelyi, a braszó, majd a marosvásárhelyi állambiztonság vállalt szobáit járta végig; fogvatartása kezdetén naponta többször is összeverték. Minthogy az ütleget követően hasüregi sérüléseket szenvedett, egy idő után testét vékony falemezek közé szorították, s így folytatták ütlegetését.

Pálfi Géza röviddel ezt követően, a marosvásárhelyi börtönkórházban meghalt.

A tények e száraz logikája mögött - s a logikát megtoldva a hozzáillő saját tapasztalatokkal - az ember lelkiismerete mégis több értelmet követelne ennyi következetes esztelenségtől. Szeretne mögélátni a világnak, mely kaotikus egyvelegét dobja elé megpróbáltatásoknak és félelmeknek, lázadásnak és megbocsátásnak. S szeretné látni a mechanizmust, mely életképes szöveteit fonja körül a tényeket és fojtja meg az azokkal szembeni ellenkezését.

Pálfi Géza sorsában az erdélyi római katolikus egyház sorsát lehet nyomon követni, a történelemben visszapillantva éppúgy, mint a jövőre nézve is. Erdélyben törvények és törvénytelenések között visz a ember útja; a "törvények szelleme" lassan és megbocsátóan felissza a

törvénytelenések szétfolyt nedveit. Ma már nem lehet törvényre hivatkozni itt, anélkül, hogy be ne kellene vallani a törvénytelenések szigorú és garantált hatályát - mindenütt.

Pálfi életútja ezért - akár a görög tragédiákban - szerves egysége jövőnek és múltnak, pillanatnyi kétegy, mely a jelen bizonyosságát hivatott megerősíteni.

Pálfi Gézát Erdély nagyemlékű püspöke, Márton Aron küldte Székelyudvarhelyre, felkészülni arra, hogy egykoron majd a püspök örökébe lépjen. 1979-et, Márton Aron halálának évét követően azonban Bukarest nem engedélyezte, hogy Pálfi az új püspök, Jakab Antal mellett elláthassa a gyulafehérvári helyettes püspöki teendőket. Ehelyett Jakab mellé püspökhelyettes neveztek ki, akinek már az egyház-jog szerint sem lesz lehetősége majdan örökölni a püspöki széket Jakab Antaltól.

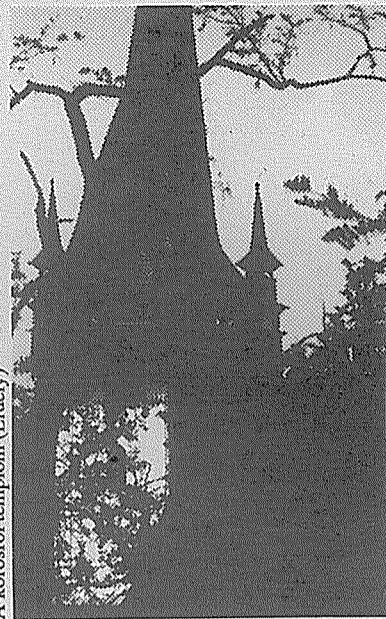
Ezenközben a hatósági szándéknak megfelelően teljes jogerőre emelkedett a bukaresti román római katolikus püspökség, melynek élén - számottevőnek nem nevezhető hívvél - azóta is Ioan Robu püspök áll.

Bukarest két vasat tart tehát a tűzben. Kezdetben szerette volna elérni a Vatikánnal, hogy Ioan Robu érseki rangra emelve, fölérendelhesse a gyulafehérvári magyar római katolikus püspökségnek, elvéve így attól az 1.019.000 lelket számláló magyar katolikuság képviselőit, és a papképzést is Bukarestbe helyezve át - természetesen immáron román nyelven, s a román párt által diktált szelekciós elveknek teret biztosítva.

Mivel a nacionalista szándék a Vatikán, a magyarországi katolikus egyház, valamint az erdélyi hívők példátlan heves tiltakozásával találta szembe magát, Bukarest változtatott taktikáján. Olyan intézkedési síkra helyezte át a probléma "megoldását", melyen immáron nem kell kikérnie senki véleményét. Megakadályozta tehát, hogy a gyulafehérvári püspökség hierarchiájában a helyettes püspöki funkciót betöltsék. Csak püspökhelyettes van ma (a két funkció lényegesen különbözik), s a jelenlegi püspök, Jakab Antal örökébe már nem ő, hanem a másik püspök, Ioan Robu fog lépni.

E párharcban és párharcban Pálfi Gézának nem jutott hely. Túllontul veszélyes volt; karizmatikus és egyháza szempontjait szem előtt tartó személyiség volt. Ha úgy emlékezünk rá, mint aki nem csak személyes mártírságot vállalt, de milliányi ember, sőt milliók létbeli kockázatát is, úgy nem túlzunk. Pálfi Erdélyben millioknak adta vissza a hitet, rendet teremtett a káoszban, mely az értékek-vesztését Kelet-Európa nemzetét új szenvedések és szenvedélyek egységébe lenne hivatva kovácsolni.

Emberi jog: boldognak lenni. S e jogok reményét adhatná vissza a Vatikán Pálfi atya boldoggáavatásával, milliók számára.

A körösfői templom (Erdély)

Keszthelyi Zsolt

Szabad-e szolgálatmegtagadónak lenni a Kárpátok alatt?

Három év börtönre ítélték Keszthelyi Zsoltot; 23 éves, budapesti lakos. Február 25-én, a sorozás napján, tartóztatták le lakásán, miután nem jelent meg a parancsnokságon. Magyarországon kötelező a katonai szolgálat, a megtagadókra most két és fél - három év börtönbüntetés vár, amíg 1985-ig "csak" fogházbüntetésre ítélték őket.

Keszthelyi Zsolt egy nyilatkozatban, amelyet a katonai igazolványával együtt a katonai parancsnokságnak küldött, lelkiismereti indokokra hivatkozik. A magyarországi szolgálatmegtagadás történetében először találkozunk tisztán politikai indokkal. A nyilatkozat rámutat: a magyar kormány nem független, minthogy nem áll a nemzet ellenőrzése alatt, így indokolt vele kapcsolatban a bizalmatlanság. Keszthelyi nyilatkozata szerint, tetteivel és küzdelmével a sajtószabadságért kíván sikraszállni, mely kitágítja az egyén felelősségét, és lehetővé teszi, hogy lelkiismerete oldja meg a társadalmi problémákat.

A tárgyalásra április 27-én került sor; jelen lehetett a vádlott védőügyvédje, édesanyja, megfigyelőként Perlaki Tamás (Vox Humana Kör), Tamás Gáspár Miklós, és - késve ugyan, de megérkezett - az Amnesty International képviselője Ausztriából. (Először fordult elő, hogy egy emberi jogi csoport képviselője Magyarországon megfigyelőként résztvehetett egy tárgyaláson. Ez figyelemre méltó eredmény, amit az AI elért.)

Keszthelyi választott ügyvédé védőbeszédében hivatkozott arra az ENSZ javaslatra, amelyet a szervezet emberi jogi bizottsága két ellenszavazattal és 16 tartózkodással (keleti tömb) elfogadott. Ebben a határozatban a tagok követelik mindenki számára a szolgálatmegtagadás jogát, lelkiismereti vagy vallási okokból és javasolják, hogy az egyes államok tegyék lehetővé az alternatív szolgálatot. A lelkiismereti okokat pedig egy független bizottság vizsgálja meg.

Magyarországon a szolgálatmegtagadónak, mint említettük börtönbüntetéssel kell számolniuk. Kivételt csak két felekezet tagjai képeznek, a Jehovisták és a Nazárusok. Vallásuk tételesen tiltja az erőszak minden formáját. Nekik engedélyezik a fegyvernélküli katonai szolgálatot - ha legalább ilyen módon hajlandóak katonáskodni.

Ugyanakkor katolikus és egyéb felekezetek fiataljai nem csak börtönnel büntethetők szolgálatmegtagadás esetén, de később a polgári életben is hátrányuk származik ebből. Mint büntetett előéletűeknek nincs joguk egyetemi képzésre

vagy más felsőfokú iskolázatásra és jobb munkahelyre sincs kilátásuk. Az alkotmány melleleg tiltja a felekezetek közötti diszkriminációt; ám a szolgálatmegtagadókkal szemben folytatott jogi gyakorlat szögesen ellentmond ennek.

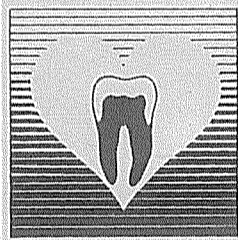
A magyar szolgálatmegtagadók közül sokan a katolikus kisközösségekből (báziscsoportokból) jönnek, vagy erkölcsi meggyőződésből vallják az erőszakmentességet. Feltűnő az a mód, ahogyan a katolikus püspökség elhatárolja magát saját híveitől ebben a kérdésben, visszaigazolván így az államhatalom eljárásának jogosultságát. A bírók általában hivatkozni is szoktak a püspökség nyilatkozatára, amelyet éppen október 23-án hozták nyilvánosságra. Lényegében azt állapítják meg, hogy minden állampolgárnak kötelessége védeni hazát (lásd az 1968-as Cseh-szlovák eseményeket!), ami kimondottan egy militarista álláspont.

A II. Vatikáni Zsinát ezzel szemben egyértelműen szabad döntést biztosított az egyénnek; jónak nevezi a szolgálatmegtagadást - éppen ez jelentette a Vatikán változó, előremutató álláspontját. Még a magyar püspöki kar sem határolhatja el magát a Vatikántól. Vagy mégis?

Folytatás a 4. oldalon

fogorvosi rendelő megnyitása

DR. med. dent. TIBOR GÖRGEY
Kistlerhofstraße 168
8000 München 70
Telefon 089/7 85 31 30

16 v. 26-os villamos, Machtelfingerstr. állomás

Hirdessen a MOTOLLÁban.
Világszerte 1500 példányban.

DM 31.-

Ennyibe kerül pl. egy ekkora méretű hirdetés (5 x 4,5 cm) lapunkban.

FÉNYKÉPEZŐGÉPEK
PASSFOTO FOTOMUNKÁK

FOTO DOBOS

Rindermarkt 16
8000 München 2
Telefon (0 89) 26 51 12

PUSZTA CSÁRDA

Ungarisches
Spezialitäten-
Restaurant. inh. Györi

Treffpunkt für Feinschmecker
Volkartstraße 15 · 8000 München 19
(Nähe Rotkreuzplatz)
Geöffnet tgl. 18-1 Uhr, Mo Ruhetag
Tischbestellung Tel. 16 82 71

UNGARISCHE
SPEZIALITÄTEN

Inh. O. Bayer
München

Kreittmayrstr. 26
Nähe Stieglmeirplatz

BIZTOSÍTÁS ÜGYEKBE
élet-, beteg-, gépjárműfelel-
ségbiztosítás stb. rendel-
kezésükre állunk.
Kérésére tájékoztatást
küldünk:

Magyar Sándor
Sonnenstr. 4
8000 München 2
☎ 089 / 59 87 60

PS: Nálunk pénzt is lehet keresni közvetítői tevékenységgel.

Benkő T.K.D.

Sendlinger-Tor-Platz 10, 8000 München 2,
☎ 089 / 59 73 66 vagy 59 63 95

20 százalékot spórolhat:
Computerek, TV-k, Hi-Fi berendezések, videók, autók,
motorok, alkatrészek és egyéb műszaki cikkek vásárlásánál.

MUSICA HUNGARICA
Katók Sándor

Rümannstr. 4
D - 8000 München 40
Tel: 089/30 50 43

Magyar családok, turisták
magyar könyv-, hanglemez-,
kazetta-, video-szaküzlete
nyugat-európában.

Magyarország történelmi térképe a
vámjegyek címereivel (83 x 55 cm),
színes nyomás: DM 20.-

Udvari Poharazó
(Zum Hofglaser)
Inh.: A. Kiss

Entenbachstr. 8,
8000 München 90,
Tel.: (089) 65 35 80

U-Bahn bis Kolumbusplatz
Straßenbahnlinie 27, 15, 25,
Haltestelle Mariahilfplatz.

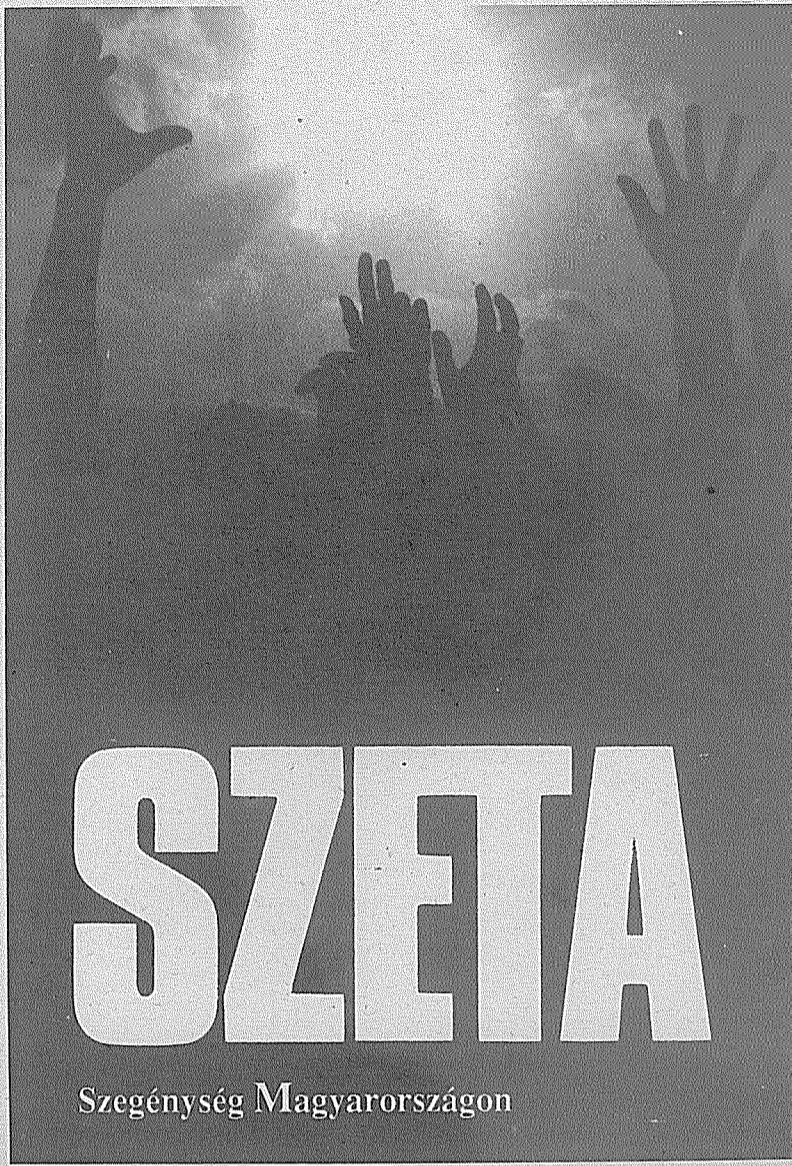
Echte ungarische Hausmannskost.

Mezítlábas, tépettruhás kis cigánygyerekek koldulnak a pesti belvárosi kávéházakban, ott ahol szépen rendbehozták a túristák számára a városképét, az ország kirakatát. Valahogyan zavaró látványt nyújtanak ezek a nyomorgó gyerekek, nem illenek bele a szép képbe. Létezik-ilyesmi a mai Magyarországon? Még sem lenne megoldva a szociális helyzet?

A hetvenes évek elején hajtotta végre Kemény István vezetésével egy szociológus csoport az első szegénység- és cigányvizsgálókat. Szegénység? Igen, elsőként ők mutattak rá ezekre az állapotokra Magyarországon, ahol hivatalos berkekben még ma is csak "több-szörösen hátrányos helyzetű" szokás beszélni. Minthogy a szegénység fogalma nem egyeztethető össze az állami szocialista ideológiával.

Amikor 1979-ben néhány - már a Kemény-féle kutatásokban is résztvevő - szociológus megalapította a SZETA-t (Szegényeket Támogató Alap), Magyarországon még mindig nem jött létre egy

Vörös Zsigmond, budapesti fotóművész, néhány felvétele a magyarországi szegénységet ábrázoló sorozatából.

SZETA

Szegénység Magyarországon

határozott szegény-segélyezési szociálpolitika. A SZETA céljait egy röplap tette közzé, Felhívás a magyarországi szegények támogatására címmel, amelyben kifejtették álláspontjukat: csak a leg-alacsonyabb létszinten nyomorgók - elsősorban pénzületi - segélyezésére korlátozódnak, mert egy független magáncsoport nem oldhatja meg az egész társadalom valamennyi "hátrányos helyzetű" tagjának megsegítését. Kezdetben gyűjtésekből jött össze a pénz, de idővel minden koldulás kínossá válik. Így aztán 1980-ban elkezdtek a jótékony célú kulturális programok szervezését. Két éven keresztül ezek jelentették a fő bevételi forrást. A sorozatindító Kocsis Zoltán hangversenyét a rendőrség úgy akadályozta meg, hogy lezárta a helyszíneként szolgáló művelődési házat. Az akciót ezt követően magánlakásokon folytatták. Műveiből olvasott: Konrád György, Petri György, Eörsi István. Egy show keretében fellépet Dalos György is. A szervezők egy képzőművészeti tárlatot,

az ezt követő árveréssel együtt, és egy antológia megjelentetését minősítették a legsikeresebb akcióiknak. 1981-ben még egy említésre méltó esemény történt. A SZETA lengyel gyerekeket nyaraltatott Magyarországon, szolidaritása kinyilvánítása képpen a lengyel néppel és a Solidarnosc-csal. A mai napig működik a SZETA mint segélyszervezet. Rendszeresen osztanak ki havi pénzüsségeket rászoruló családoknak. Beugranak fizetésképtelenség esetén számlákat vagy lakbéréket rendezni olyan esetekben, amikor fenn áll a veszély, hogy a tanács elviszi a gyereket. A jövőre nézve: Nagy András - a SZETA egyik alapítója szerint - "úgy, ahogy eddig dolgoztunk, nem folytathatjuk; nem elég néhány ember sorsán könnyebbíteni, miközben a szegények száma tovább növekszik Magyarországon. Sokkal inkább egy programot kellene kidolgozni a társadalmi ellentétek megszüntetésére."

K.Á.

Nur wer kritische Leser hat, macht eine gute Zeitung.

Stiddeutsche Zeitung

Kérjük az előfizetéseket felújítani

Néhány adat

Magyarországon nincs hivatalos létminimum. Ehelyett a leg-alacsonyabb nyugdíj tekinthető a megélhetéshez szükséges minimális jövedelemnek: kb. 2500 Forint.

Becslések szerint a lakosság 30 százaléka tekinthető valamilyen szegénynek, és körülbelül 15-20 ezren nyomorog-

nak a megélhetés legalacsonyabb szintjén: a korábban alacsony jövedelműek, akiknek ebből kifolyólag alacsony a nyugdíjuk, a sokgyerekes családok és a cigányok.

A népszámláláskor a cigányok nem szerepeltek külön népcsoportként, ezért hivatalos adatok híján, számukról csak különféle becslések léteznek. Ezek szerint az ország összlakosságának 3 - 5 százaléka cigány.

Akik képtelenek rendszeres munkából megélni és eltartani családjukat, mert munka csak éhbéért vagy egyáltalán nem jut nekik, vagy mert munkaképtelenek, azok számára változatlanul nincs családi pótlék - ami a munkaviszonyhoz kötődik -, betegsegélyezés, garantált létminimum. Egyre nehezebb lesz sorsuk, minél inkább növekszik a társadalmi különbség köztük és az egyre gazdagodó rétegek között.

Folytatás

Keszthelyi Zsolt

Magyarországon gyakran hallani ama hivatalos érvet, hogyha szabadon dönthetne mindenki - hivatkozva a katolikus vallására - senki sem teljesítene katonai szolgálatot! Magyarországon lakosságának 70 százaléka katolikus. Ezzel szemben olyan országoknak mint Ausztria vagy Olaszország, ahol a katolikusok aránya 90 százalék, nincsen gondjuk a hadsereget embe-ekkel ellátni. A magyarországi kormány saját legitimitását vonja kétségbe, ha ezen módon is gátolja az egyén lelkiismereti szabadságát. Nincs is szükség nyugati példákra. Lengyelországban, Bulgáriában, és még az NDK-ban is léteznek bizonyos fegyvernélküli, alternatív szolgálatok, (Bulgáriában például 3 évi bányamunkával kikerülhető a katonaság).

Az NDK-ban még az egyház is - ellentétben a magyar egyházzal - szolidaritását és tiszteletét fejezi ki azokkal szemben, akik vallási

okokból megtagadják a katonai szolgálatot.

1919-ben az orosz forradalom alatt még Lenin is biztosította a vallási okokkal indokolt szolgálatmegtagadás jogát. Miért nem lehetséges ez ma Magyarországon? Az erőszakmentesség a jövőben garanciája lehet a békének és a megértésnek.

Hivatalos adatok szerint ma 200 fiatal tölti börtönbüntetését szolgálatmegtagadás miatt. Nagy számban Jehovisták, akik a katonai szolgálat minden formáját, még a fegyvernélküli is, elutasítják. Az ő sorsuk a legsúlyosabb, mert nem fordulhatnak a nyilvánossághoz, sajtóhoz - ami nézetük szerint az ördögé. Nem lehetnek számlákra sem közömbösebbek azok az aktivisták, akik vallási, erkölcsi vagy pacifista meggyőződésből ilyen súlyos megpróbáltatást vállalnak magukra.

K.Á.

A stílusok egyéniek és mégis különbözők. Festményt többek között Perger Dénes, Héjja Mihály, Balla Attila, Schiller Aurél állított ki. Kisgrafikát és Mail-Art-ot Keresztesi György, Rajzot Kova László (Hamburg) és Szelényi Lajos mutatott be. Textilt Márki Mara és Jászka Klára állított ki. Szobrászként Varga István vett részt munkáival.

Vegyessége ellenére, a kiállítás nem hatott zsúfoltnak. A kiállított művekből katalógus készült, e tárlat dokumentációja a MOTOLLA stockholmi szerkesztőjénél van. Fontos kulturális esemény volt. A "bevándorló" kultúra népies hagyományát cáfolta, profi szinten európaiságunkat bizonyította.

"Önarckép gúzsba kötve" - Balla Attila grafikája (eredetileg rézkarc)

Mi újság?

Itt megy egy ember. Fején újságot lobogtat a szél. Az ember különben egészen normális kinézetű, lába van, kis kabátja, szájában szivarka, vigan füstöl. A villamosmegálló felé oldalaz. Zsebében jegy lapul.

De az újság a fején, ami lobog... Az bizony felkelti az emberek érdeklődését. A járókelők felfigyelnek. Serdületlen gyermekek szülei kabátujját rángatják. Eltesebb öregurak csóválják újságtalan fejüket. Egy közeg vadul tolki-volkizik.

Délután hat óra van, az évszakra valló tekintettel az ég sötétedik. A körút távoli, innen már nem látható kanyarjában sziréna szól. Néhány tapasztaltabb taxis foglaltra vált. Sunyin somolyognak közben.

A sarkon szerkesztőség. Az újságírók, a gépirónők és az épp csak beugrott külső munkatársak sokat sejtetően egymásra néznek. A hirtelen beállt csendben jól hallható a főszerkesztői szobában kidugaszolt pezsgősüveg pukkanása. A főmunkatársak erre lelkiismeretesen tüni kezdik masinájukat.

Karádi bácsi feketét hord körbe az átépítés miatt nehezen megközelíthető emeleten is. Gyűlnek a kétforintosok a zsebében.

Az újság-fejű ember még semmit sem vett észre mindebből. Gyanútlanul közeledik a járdaszigethez, ahol szeretne a villamosra várni.

A lámpa sem tud még semmiről, zöldre vált. NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR - villogják a Corvin ablakai. A fényújság a tömegre kacsint.

Emberünk, egyre vadabban lobogó újsággal a fején, kiköt a járdaszigeten. Kezét mint ellenzót a homlokához illeszti. Jön-e már az a villamos?

A Bástya mozi előtt elnyújtott siktás hallatszik. Áramszedőjének szikrái alatt felvillan a hatos megnyugtatóan sárga kocsiszekrénye.

Jön a hatos! Mire a tragédia rendesen kibontakozhatna, már késő. Emberünk, újsággal a fején, felszállt a járműre, kilyukasztotta a jegyét, bénán belesodródott a meleg utazóközönség masszájába.

Lassan, a villamos hanghullámának uszályát követve, helyreállt a nyugalom az EMKE környékén.

Az újság hírszerkesztője reményét veszítve néz végig a nagyszobában nyüzsgő gyakornokokon. Csupa jólfélt, problémamentes gyerek. Nem túl törekvők, de jó családból származnak.

Na, nem baj. Majd a holnaputáni lapszámba... Ha netán holnap is, a holnapi lappal a fején... valaki... majd.

Tardos János, Párizs

Vasarely Múzeum

Vége Budapesten is nyitottak egy Vasarely-múzeumot: az óbudai Zichy-kastélyban a világhírű művész 400 művét lehet látni. A múzeum megnyitását, május 8-án, a 79-éves Vasarely maga is jelen volt. Ez a negyedik múzeuma. Egy van a szülővárosában, Pécsen, és kettő második hazájában, Franciaországban. A Zichy-kastély a Kaszák Lajos-émlékmúzeumnak is helyet ad.

1988 tavaszán megnyílik a Második Tavasz Magyar Tárlat Stockholmban.

Részvételi díj 50 márka, magyar képzőművészeknek ingyenes. A munkákról idejében kérünk reprodukciókat.

Kisgrafika (20x30 centiméteres méretig) postán is elküldhető, mellékelve a rámázási költséget, ha szükséges.

Jelentkezés a MOTOLLA szerkesztőségénél vagy: Stúdió M.T.M.T.

Keresztesi 161 53 Bromma Beckomborgaväg 9/3201 SWEDEN Tel.: 08/37 74 27.

Stockholmi Magyar Tárlat

A svéd bevándorlásügyi minisztertanácsos megnyitotta 16 magyar képzőművész közös kiállítását egy tavaszi estén a Magyar Házban. A megnyitón százával tolongtak, s később is a kiállítás nyitvatartása alatt sok volt a látogató. A kiállítással kezdetét vette a Tavasz Magyar Tárlat szervezése. Minden év áprilisában, a nem Magyarországon élő magyar művészek (főleg fiatalok!!) Stockholmban találkoznak közös kiállításon.

A kiállítás kapcsán a MOTOLLA megkérdezte az egyik kiállítót, Balla Attilát:

MOTOLLA: Értelmesnek találod ezt a rendezvényt?

B. A.: Feltétlenül. Először állíthatok ki ingyen, először látom mennyi a magyar művész itt.

M.: Mondj valamit magadról...

B. A.: 1959-ben születtem. Dunaújvárosi vagyok. 1982 óta élek Svédországban. Kilenc évig tanul-

tam a rézmetszés technikáját, de dolgozom linóba, fába is.

M.: Miért csinálod?

B. A.: Belső kényszer. Terápia; energiák indulatok levezetése. Azt szeretném megcsinálni ami minden emberben megvan mint kollektív örökség - én feldolgozom képe.

K.Gy.

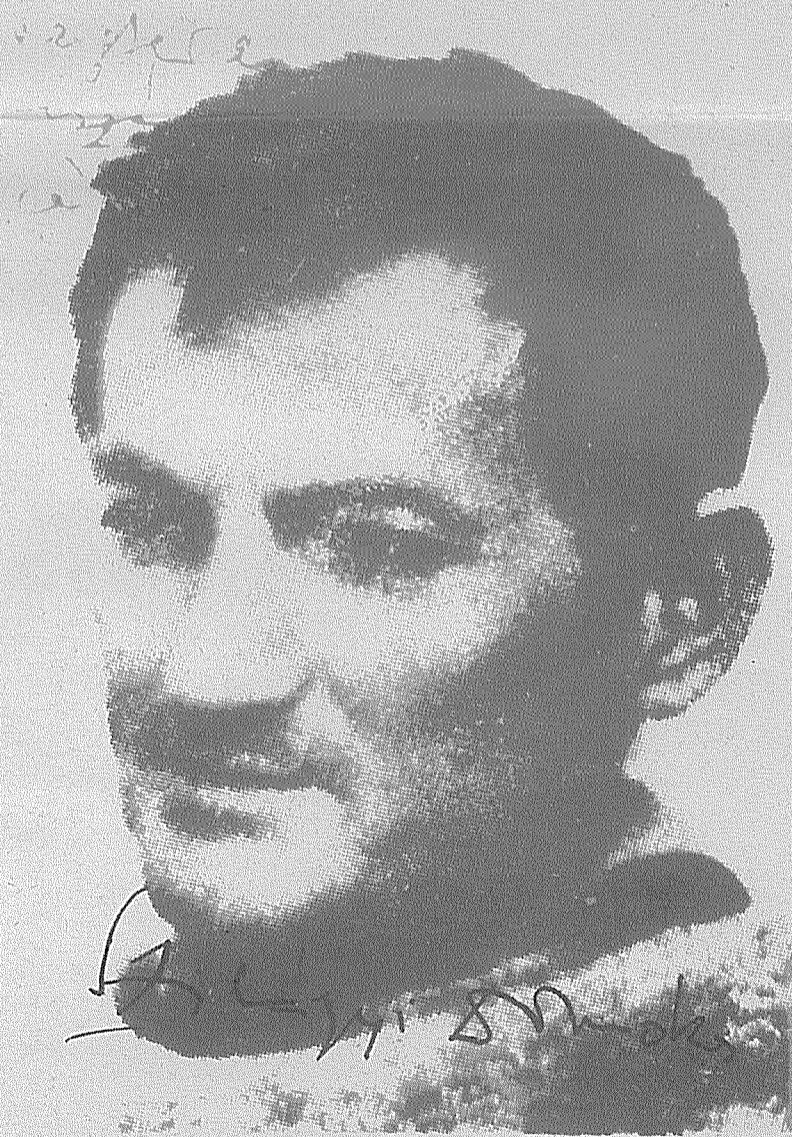
ÖKÖL

Szilágyi Domokos jövőre lenne 50 éves

"szorítsa magát ökölbe a "minoritás" a "törpe" börtönkáljon körbe - körbe... régen elporladt ökölbe szunnyadunk régen megölvé úgy várakozunk egy másik iratlan föltámadásig"

Szilágyi Domokos 11 éve halott, harmincnyolc évesen lett öngyilkos. Amíg élt: utazott, szeretett, ivott és írt. Kolozsvárott és Bukarestben írt magyar verset európaiul. Nyelvismerete lenyűgöző volt - fordított angolból, németből, oroszról - és eredeti verseket írt angolul, németül, románul.

"Hogyha nem vagy eretnek és elindulsz Keletnek, vannak, akik szeretnek; ha elindulsz Nyugatnak, vannak, akik ugatnak, jelzőket is aggatnak; jobb ha kikötsz Északon akármelyik évszakon, avagy kemény télen jobb, ha kikötsz Délen; tanács akad még de rég fáj, hogy miért nincs több égtáj."

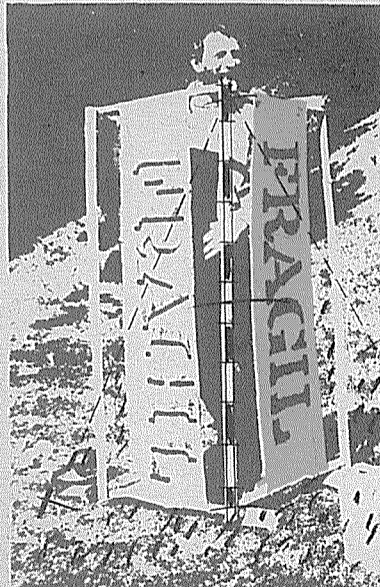
Baász Imre grafikus Sepsiszentgyörgyön szép Mail-Art képeslapot nyomott Szilágyi Domokos portréjával.

Talán ilyen típusú kultúrtevékenységért Baász Imre műhelyét "ismeretlen" tettesek feleltették a közelmúltban. Szó szerint értendő; por és hamu maradt a drága felszerelésből. S aztán ami megmaradt - elvittek házkutatáskor a nagyontitkos rendőrök.

Szilágyi Domokos életében elválaszthatatlan volt az alkotás (intenzív) és önművelés (akárcsak Babisnál).

"Tarisznyámba rókagomba... a lakásom katakomba, s akkor rugnak valagomba mikor nem is sejtem, rege-róka rejtem."

Megérezte az iszonyt, a sötétséget. Pedig nem élte át Szöcs Gézaék üldözdetését, iskoláink bezárását, temetőink beborítását, templomaink rombadőlését, Hadrózi Iván, Pálfi Géza mártír halálát, Erdély nyomorát, éhségét és pusztulását. Nem élte meg, de tudta, hogy egyszer elszabadul a balkáni diktátor magyarpusztító pokla.

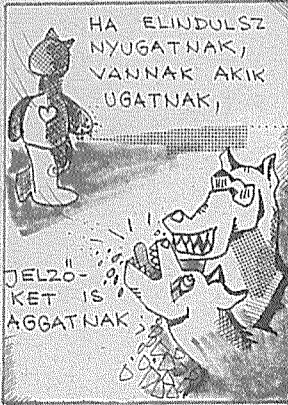
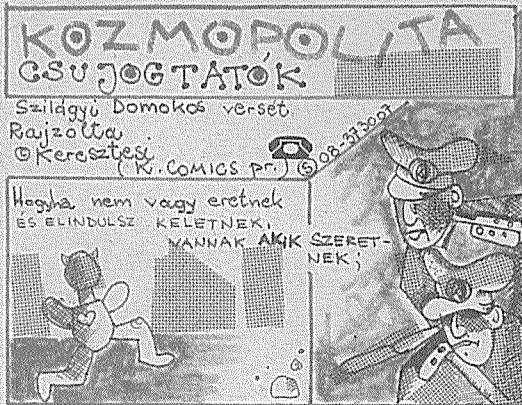
"Bájoló (Nem vagyunk mi kurvák, latrok, akármennyire ugattok. Nem vagyunk mi szende szentek, bármennyire szentek kentek. Nem lakik mi bennünk sátán, elvisel a föld a hátán.)"

Halála után gyorsan kialakult a Szilágyi Domokos kultusz. Erdélyben a 70-es évek végén és mai is, versei terápiai értékűek. Pont arról szól ami most ott folyik: "istenkedni ha szabad,/ elgurulnak a szavak,/ midőn a száj szólana,/ a nyelv minden szólama/ kitörekszik, kitolul/ hogy a lélek kiborul;/ ..."

Sok képet festettek róla, szobrok készültek "in memoriam". Pedig a román kultúristenek nem szeretik a "Szilágyi" témát. (Ironia: Szilágyi Domokostól távol állott minden nacionalizmus, tudta hogy egymásra vagyunk utalva románok - magyarok; barátja volt a nagy román költőnek Nichita Stănescu-nak).

Befejezésül egy Szilágyi Domokos idézet:

"Jóból is megárt a SOKK." M.T.(h).

Hizsniai Zoltán

Rimaszécse született 1959-ben. Kasán, a magyar gépipari szakközépiskolában érettségizett, később ugyanott a Thália színpad színészévé vált, majd a vasmű munkása lett. Jelenleg fényképész. Verseit, kritikáit az Irodalmi Szemle, a Hét, a Nő, az Új Szó és a Csallóköz közli 1980 óta.

Az időzített hatás

Olyan hosszú vers motoz a fejemben
ami csak egy megbontatlan tekercs
toalettpapíron férne el
s annak is csak mindkét oldalán
apró betűvel
a törlés irányában tovacsúsó
sorokkal
a végéig érő piramis nyakába
tekerten
a csillár föl-le mutogató ágain át
az erkély tátott öléig vezetve
s le a gyepszőnyeg bozótosaig
s addig a szerényen égő gyufa-
szálig
amit jobbik kezem
legügyesebb két ujjával tartok
alá hogy sisteregve
ropogva robgon vissza a meg-
szenvedett
jelentés salétromos
gyújtósinórján a hatás
amorf darabokra robbantott
síremlékéig.

Elhúzódo emésztés

Agyamban megvetően és idegenül
dúvasztják mellüket a dunyhák.
emészték évek óta
és mind kevesebb reménnyel.
Velem emészt ez az egész város,
melynek minden követ kitépte már
izmos szemem és virrasztott
valahány ágya van, mindnek a
partján.
Ott ütem hajnalig mindahány
emlékem
kacatokba fúrt vackán és dide-
regtem,
látván a pucér illúziókat
kibontott mellet, viczorogva,
beesett szemmel és szívvel.
Sötét lett, mint amilyen sötét
az embriók szívében napfogyat-
kázókor.
Éjjel fekete dunyhát tapogatok
és fehér álmat formázok belőle.

Nyugati
MAGYAR KÖNYVEK

KOSMOS

A - 1090 WIEN

Liechtensteinstr. 17.
Ecké Berggasse

Tel: 31 86 12 u. 52 48 85

Kedves Doktorom!

Svédországban: "Stockholm Art-Fair" név alatt nemzetközi művészeti vásár volt áprilisban. Svájci, olasz, német, angol és skandináv galériások "árulták" műveiket retentőn drágán. Lehetett Picasso linómetszettől szuvenir üveghalig mindent kapni. Iszonyú volt, nagy volt, beláthatatlan volt és beteg volt az egész vásár. Szomorúan írtam Bittenbinder Jánosnak, az első hollandmagyar olifánt apjának (lásd MOTOLLA 2/87), s jött a válasz Hollandiából, ahol János tanár a képzőművészeti főiskolán.

Doktorom, A MŰVÉSZET NEM BETEG; a műkereskedelem beteg. A művészetnek, ami nem egyéb mint a "delejtümberek" megnyilatkozása, semmi köze az üzlethez. Ezt csak azok hiszik, akik művészeti produktumokba fektetik pénzüket. Minket (=képzőművészeket, szerk.) ez nem érint. Az utóbbi, a műkereskedelem, a földi törekvés és okoskodás, de az igazi "nagy művészet" az ezoterikus, nem magyarázható, nem megfejthető és nem kifizethető. Az tehát, hogy Van Gogh "napraforgóit" X japán üzletember megvásárolta, ez az ő számukra fontos tény, de igazán pusztá illúzió. Egy eszmét soha sem lehet megvenni és nyugtát adni róla. Ezen csak mosolyogni lehet és kicsit szárazkodni. A fényes győztes nem a japán, nem az árverési csarnok tulajdonosa, nem a tengeri galériás, aki ilymódon égi srófolhatja az árakat; nem, az egyetlen triumfátor; Van Gogh, a szellem "lovagja"! És ez a fontos. János Nijmegen, egy napsütéses tavaszi napon. Eddig a levél. És eddig a levélinterjú Bittenbinder Jánossal. K.Gy. Stockholm

ACC

Alternative Culture Center

"Alternatív kulturális központ" nyílt május 6-án Budapesten, a III. kerület Erdőfalva utca 165 szám alatt, Zrinyifalvy Gábor festőművész műtermében, amely minden vasárnap 17 - 21 óráig tart nyitva. E központban olyan művek kerülnek bemutatásra, amelyek a hivatalos kulturális életben nem kapnak helyet. Magyarország - mint minden kelet-európai ország - sajátossága a kultúra állami monopóliuma.

Együtt itt és ott magyarságunkért

"...s hogy össze nem találunk már soha a jégén, éjen s messziségen át?..."
(Tóth Árpád)

Közel tíz éve vagyok tagja a magyar cserkészmozgalomnak. Szüleim kiskoromban ismertették meg a cserkészeit; vonzott oda a gyűlések utáni barátkozás, bújócska; kevésbé a magyar óra és a cserkészfoglalkozás. A mozgalom lényege évek múltán vált csak világossá számomra: nyilvánvaló fontossága és feladata a magyarság ápolása és művelése a külföldön élő magyar fiatalok körében.

1982 nyarán vettem részt először az ITT-OTT konferencián. Ekkor jöttem rá, hogy szókincsem szegényes, irodalmi és történelmi ismereteim nem elegendők ahhoz, hogy egy komoly előadást megértsék és élvezek. A következő konferenciára már e tudással felkészülve érkeztem és osztottam az ITT-OTT-ot szervező Magyar Baráti Közösség (MBK) ama fontos célkitűzéseit, hogy ápolja és művelje a külföldön élő magyarországot. A cserkészt és az MBK munkája azonos fontosságú! Az előbbi, az öt-hat éves gyermekekkel szeretteti meg az anyanyelvüket és össze-

ismerteti őket hasonló korú magyar gyermekekkel. Az MBK, amellet, hogy az egyhetes konferencián intenzív tanulási alkalmat és lehetőséget nyújt arra, hogy az ifjúság is hozzászóljon az egyes témákhoz, fórumában - az ITT-OTT lapban - teret biztosít azok számára, akik irodalmi munkásságukat vagy nézeteiket nyomtatásban óhajtják a nyilvánosság elé tárni. Úgy tűnik, mindkét szervezet egyet akar, hisz az MBK kiegészíti a cserkészt nélkülözhetetlen munkáját. Mégis tanuja vagyok olykor alaptalan megjegyzéseknek, amelyek

bizonygatják, hogy bár a cél ugyanaz, a hozzávezető út mind az elvekben, mind a gyakorlatban különbözik; és így az együttműködés lehetetlen. Ha egyik-másik cserkészbarátom vagy vezetőiszt előtt említeni merem az MBK-val való kapcsolatomat, időnként olyan megjegyzést is hallok, hogy "ah, kommunisták", vagy "azok rózsaszínűek". Ha írást kérek tőlük az ITT-OTT lapba, van aki csak döbbenten rán mered s azt feleli, hogy "hát... most épp nem érek rá... majd esetleg máskor," s nyomban elszelel. Az ilyeneknek legszívesebben azt tanácsolnám, hogy először vegyenek részt egy ITT-OTT konferencián, és utána tegyenek megjegyzést. Az talán nem lesz oly vádaskodó. De mi lehet e vádaskodás indítóoka? Talán az, hogy az MBK igyekszik kapcsolatot teremteni mind a szórvány, mind a nemzetalkotó, mind pedig a kisebbségben élő magyar testvéreinkkel? Hogy az MBK mind a 16 millió magyar sorsát a magáénak érzi?

A cserkészt és az MBK munkája külön-külön is eredményes. De mennyivel eredményesebb lenne, ha a kettő kölcsönösen, és egymást elismerve, kiegészítené egymást!

A Sík Sándor Cserkészpark-ban rendezett tábor és az ITT-OTT-konferencia az utóbbi két nyáron egyidőben zajlott. Számomra úgy tűnik, hogy ez nem véletlen, hanem az együttműködés hiányának egyenes következménye. Még ha az együttműködés a jövőben lehetetlennek is bizonyul, talán célravezetőbb lenne, ha ezután a nyaranta megrendezett cserkésztábor és az ITT-OTT-konferencia eseménysorozata nem egyszerre zajlanék. Akkor nyaranta minden hasonló gondolkozású magyar résztvehetne, mind a cserkész találkozóin, mind pedig az ITT-OTT-konferencián. És így talán sok - magyarul sajnos egyre rosszabbul beszélő - cserkészező is könnyebben utat találna az ITT-OTT-konferenciákhoz.
Kovács Beáta, Washington

KÁBITÓSZEREK

Elvonókúra egyházi segítséggel

Magyarországon, a hivatalos felmérések szerint, közel 30.000 fiatal kerül kapcsolatba kábítószerrel és nagy részük ezek rabjává is válik. Ezen adatokat Szabó János atya - aki Budapestről érkezett - müncheni előadásából tudhattuk meg. Szabó János a Magyar Katolikus Egyházi Szeretet Szolgálat (KESzSz) deviánsokkal foglalkozó csoportjának vezetője és ezenbelül főleg narkomán fiatalokkal foglalkozik.

Magyarországon a kábítószer-élvezetnek három csoportját különböztetik meg. Az első a "szipuzás", mondhatni a legprimitívebb forma. A szipuzás különféle ragasztószerrel (például a mindenütt kapható Technocol-Rapid) nylon-zacsókba töltése és a zacskó fejrészének szippantása. A szippantás igen veszélyes, egyetlen szippantás több tízezer agysejtet pusztít el, ebből következik, hogy ezen fiatalok életkilátásai rosszak, csak kis hányaduk éri el a harmincadik életévét.

A második már egy komolyabb forma: a gyógyszerélvezet. A narkomániások különböző aliató-, illetve fájdalomcsillapítószereket szednek nagy dózisban, és néhányuk e szerek hatásait még alkohollal "alátámasztják".

A harmadik a klasszikus drogok élvezete. Többekben felmerült az előadás során, illetve felmerülhet olvasóinkban a kérdés, hogyan jut valaki Magyarországon klasszikus drogokhoz. A legvalószínűbb, hogy miután Magyarország a keleti és nyugati országok között úgynevezett másodlagos tranzitútonalnak számít, az itt átutazó áruszállító kamionosoktól veszik a fiatalok a drogokat. A második lehetőség a Magyarországon tanuló külföldi diákoktól való beszerzés. A kábítószeresekkel eddig főleg a pszichiátriai klinikák, kórházak pszichiátriai osztályai foglalkoztak. E foglalkozásnak három stádiuma kellene, hogy legyen:

- megelőzés, felvilágosítás
- terápia (gyógyszeres elvonókúra, pszichoterápia)
- rehabilitáció

A probléma viszont az, hogy nincs lehetőség a rehabilitációs munkára. Ezért a KESzSz elhatározta, hogy létrehoznak egy rehabilitációs házat, illetve lakóközösséget, ahol az egészségügyben történt körülbelül 2-3 hetes elvonási tüneteket csökkentő időszak után a fiatalok ebben a lakóközösségben gyógyulnának, dolgoznának, hogy később visszavezethetők legyenek a társadalomba. A rehabilitációs ház lengyel

minta szerint szerveződne. Ezen mintáról a közelmúltban Budapesten beszélt Marek Kotanski, a lengyel "Monar" vezetője. Ott a narkomán fiatalok egy nagyon szigorúan szervezett lakóközösségben élnek, ahol régi személyiségüket teljesen szétzúzzák, amire Kotanski szerint feltétlenül szükség van. Bármilyen apró hibát súlyosan megbüntetnek, a társak a hibázót megvetik és megszegyenítik. Ezzel elérik, hogy a fiatalok teljesen összetörnek, végül feladják eddigi személyiségüket és ezután lehet egy új személyiséget létrehozniuk a gondozók segítségével. Ez egy szörnyen kemény és néha kegyetlennek tűnő módszer, de 50 százalékos hatást fokú.

Ezt a lengyel mintát próbálja a KESzSz megvalósítani, azzal a különbséggel, hogy Magyarországon olyan gondozókat kívánnak foglalkoztatni, akik mélyen hisznek.

Magyarországon a református egyháznak és a pünkösdistáknak már van ilyen rehabilitációs háza. A KESzSz most vásárolt egy vidéki TSZ-től egy igen leromlott állapotban lévő kastélyt, amihez a TSZ később földet és állatokat is ad. Idén nyáron lelki építőtábort szerveznek fiatalok számára, akik a kastélyt rendbehozzák, illetve részben lakhatóvá teszik.

A szervezet ezenkívül tervezi Budapesten a Május 1. úti templom altemplomában - ahol a Telefonos Lelkiségi Szolgálat és a koordinációs iroda már működik -, hogy egy ideiglenes segélyhelyet hoznak létre, ahol akut esetekben (például narkomán fiatalok éjszakai elhelyezése) segítenek.

Ezeket az adatokat azonban sajnos nem az előadásból tudtam meg, hanem az előadótól kapott információs füzetből. Nagyon hiányoltam az előadásból az okok elemzését, de ezekről vajmi keveset tudhattunk meg. Mindössze annyit, hogy az elvált szülők gyermekei és az állami gondozott gyerekek között fokozottan fordul elő narkománia. Én azonban nem hiszem, hogy ez lenne az egyetlen ok. Akikkel az előadásról beszéltem, egyetlen vélem abbam, hogy egy nagyon rosszul szerkesztett, személyes élményekre alapozó előadást hallottunk. Az élmények egy részének semmi köze sem volt a kábítószer-élvezetnek. Ami engem ezenkívül zavart, az az, hogy az előadó párhuzamot vont a "hitelenség" és a narkománia között. Ez szerintem nagyon erőltetett párhuzam, és nem hiszem, hogy minden esetben igaz lenne.

Kétegyem merültek fel az úgynevezett "lengyel minta" hallatán is. Nem hiszem, hogy egy ilyen brutális módszer valóban hosszútávú gyógyuláshoz vezetne. Lehet, hogy az ötven százalékos hatások csak pár hónap utáni felmérés eredménye és évek múltán a sok megaláztatás éppen az ellenkező eredményt váltja ki?

Ami már bosszantó volt az előadásban, hogy az előadó minden tíz percben sajnálkozott azon, hogy mi mindent ki kell hagynia. Azt hiszem, hogy akit érdekelt ez a téma, az szívesen ott maradt volna, akár éjjel is, hogy egy kicsivel több információt szerezzen. Ezt sajnos nem kapta meg.

A.P., München

Légy kíváncsi!

MOTOLLA újságírószeminárium Bécsben

Mi tesz egy szemináriumot érdekessé? Leginkább az, hogy az előadót kérdésekkel lehet "nyúzni", amíg minden részlet teljesen tisztázódott. Ezt a lehetőséget kihasználta a MOTOLLA újságírószeminárium 8 résztvevője is. A szeminárium május 1-től 3-ig tartott Bécsben.

Mi tesz egy előadót érdekessé? Leginkább az, ha a szeminárium

résztvevőit mint partnereket látja, és szaktudása miatt nem helyezi magát magasabb szintre. Nem is lehet előadónak nevezni, inkább beszélgetőpartnernek, aki rugalmasan alkalmazkodik a résztvevők igényeihez. Ilyen beszélgetőpartner volt Martos Péter. Türelemmel és megértéssel válaszolt kérdéseinkre, és problémáink megoldásához konstruktív ötletekkel járult hozzá. Martos Péter az osztrák "Die Presse" című napilap külpolitikai osztályának főszerkesztői asszisztense.

És mi tette ezt a MOTOLLA szemináriumot érdekessé? Leginkább

az, hogy nyolc magyar fiatal jött össze, aki azelőtt alig ismerte egymást és három napig együtt volt, mesélt magáról, a véleményét kifejtette. Így mindenkinek a látó-

köre megint bővült valamit.

"Légy kíváncsi", ez volt a szeminárium nagy tanulsága. "Egy újságírónak borzasztóan kíváncsinak

kell lennie," mondta Martos Péter. Hogy ez nincs meg mindekiben, azt a gyakorlatban láttuk. Amikor arról volt szó, hogy cikket írni és a computerbe beadni, volt aki kaptulált.

A "Die Presse" Ausztria egyik legnívósabb lapja. Ezért volt különlegesen érdekes, hogy a szerkesztőségében dolgozhattunk, és így egy kicsit bekukkanthattunk egy ilyen nagy lap kulisszái mögé is.

A szeminárium programja mellett maradt még idő sétára Bécs belvárosában és a "Meduza varázsa" című kiállítás meglátogatására.

Interjú a túlvilágról

150 éve halt meg Georg Büchner

Idén van a 150. évfordulója Georg Büchner halálának. 1837-ben halt meg tífuszban a fiatal orvosprofesszor, aki a modern dráma megalapítójának számít. Ő írta a "Woyzeck", "Danton halála" és a "Leonce és Lena" című szindarabokat, és a "Lenz" című könyvet, amely egy időben kultikus műnek számított. Elettől nem tudunk sokat. Részben az őt üldöző hatalom tüntette el leveleit, írásait; részben rokonsága, mely félt a hatalomtól. Ez az interjú Büchnerrel az évforduló alkalmából készült a bécsi újságírószemináriumon. A médium Martos Péter volt.

Kedves Georg, 23 éves korodig csináltál egynemely dolgot, amely téged a világ nagyjai közé emelt. Írtál három szindarabot, egy könyvet, egyetemi professzor voltál. Alapítottál egy emberjogi társaságot, kiadtál egy forradalmi lapot. Mindez elkötelezettség vagy zsenialitás kérdése?

Bizonyítottam arra, hogy nem vagyok zseni, s egyben szabadkozás, hogy sajnos magyartudásom nem olyan mint kellene. Ez is mutatja, hogy nem vagyok zseni. Amit ehhez még hozzá lehet tenni: szerintem, aki megszületik, az elkezdi gondolkodni. Hogy mennyiben tudja gondolatait úgy koncentrálni, hogy 23 éves korára azt csinálhassa, amit kérdésben felsoroltál, azt nem tudom megmondani. Fogalmam sincs tehát, hogy zseni-e valaki, ha valaki korábban csinálja azt, amit mások később.

Szóval a teljesítményed koncentráció kérdése? Elérhető lenne ez mindenki számára?

El sem tudom képzelni, hogy létezik valaki a világban, aki ezt ne tudná.

A befejezetlen "Woyzeck" úgy vonult be a világirodalomba, mint az első társadalomkritikus dráma. Ma is mindenhol nagy sikerrel játsszák, ma is aktuális szindarabnak számít. Te hogy látod ezt?

Amennyiben ezt a túlvilágról meg lehet figyelni, azt hiszem, a világ semmit sem változott. A "Woyzeck" értelme, hogy ma is léteznek Woyzecek és az idők végén is fognak létezni, ha nem történik valami. Voltak akkor is másokat kihasználó emberek, és vannak ma is. Csak ma másképp nevezik őket. Akkor volt a király, nemesek, jobbágyok és szolgák. Ma vannak

a hatalom birtokosai és azoknak szolgálói. Tehát a "Woyzeck" érvényességén semmit nem változtatott az idő. Csak akkor változtatna, ha megváltozna a világ.

Különbözik nem szeretem azt a kifejezést, hogy "szindarab". A "Woyzeck"-et nem azért írtam, hogy színészekkel játsszák; hanem mert az az akkori szociális élmények nélküli világ ezt követelte. Szindarabot színészek játsszák. A dráma az életből fakad.

Hogyhogy 150 év alatt nem változott semmi? Demokrácia van - vagy nem?

A világ szociálpolitikai részletei valóban megváltoztak. Az ember szabadságának a nagysága megváltozott. De úgy, ahogy innen a túlvilágról látom, szabad ember azért ma sincs... Büchner ma sincs.

Mi teszi az embert szabaddá, mitől lesz egy ember Büchner?

Megkísértem életem folyamán mindig azt tenni, amit helyesnek tartottam. Nem foglalkoztam azzal, hogy amit teszek törvényekbe ütközik-e vagy sem. El tudsz ma egy olyan embert képzelni, aki megsérti a törvényt, anélkül hogy ugyanaz történjen vele, mint ami velem? Szerintem nem.

A "Hessische Landboté"-val szadod jobbágyságát akartad felháziítani? Forradalmat akartál csinálni?

Amikor én a Landbotéval foglal-

koztam, a forradalom szó még nem volt ismert. Ez későbbi kitalálás. A Landbotéval meg akartam változtatni a szabadság nélküli éleket tudatát. Hogy ezt most forradalomnak nevezzük vagy sem, az más kérdés. Az én forradalmam, a mai értelemben azt jelenti, hogy meg kell változtatni az emberiség nézeteit.

Elérted a célotat?

Az volt a célom, hogy felhívjam az emberek figyelmét arra, amit én nem tartok helyesnek. Ezt elértem. Ha arra a célomra gondoltál, hogy megváltoztassam a világot, akkor természetesen nem értem el.

Ha most élnél, akkor mit csinálnál?

Ugyanazt, amit akkor is. Drámát írnék, "Hessische Landboté"-kat szerkesztenék, talán megpróbálnék egyetemen tanítani.

Szükségét látnád ma is egy "Landboté"-nak?

Sokkal inkább mint valaha. Computer mellett ülünk. Hát szabadság ez? Az egyetlen szabadság, hogy odaül-e elé vagy sem. De ha nem ül le elé, akkor kétség, hogy egyáltalán újságíró lehetsz-e. Ez nem az a szabadság, amit én akkor akartam.

Véleményed szerint mi rejti a legnagyobb veszélyt a mai fiatalok számára?

Az érdektelenség.

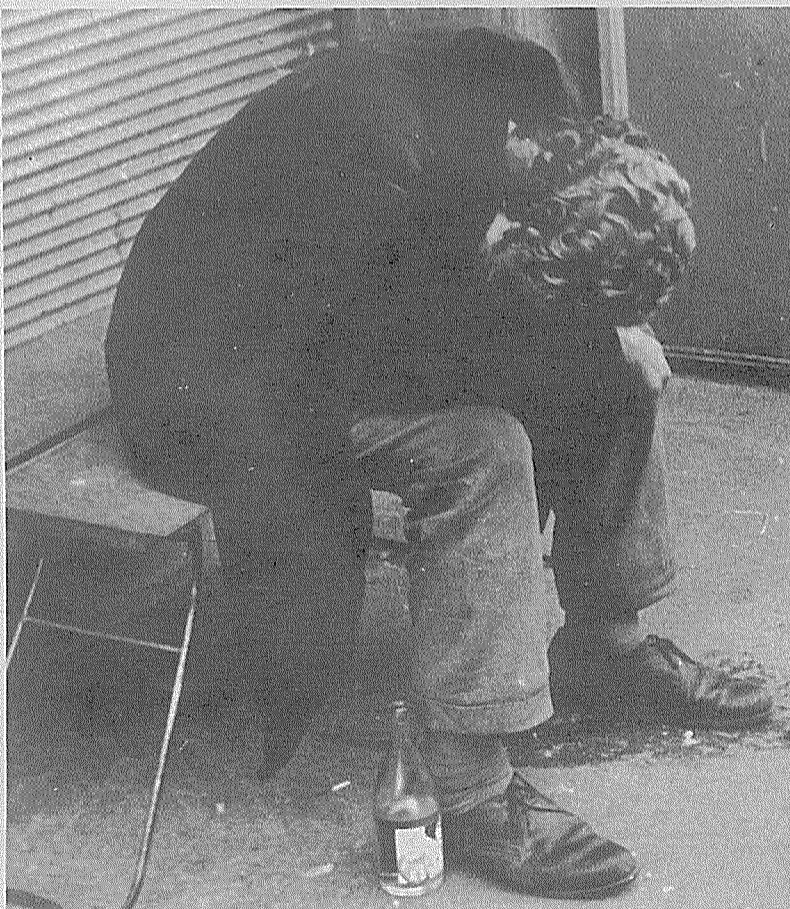
Tüntetés glasznoszty módra

Április 22, szerda. Gyönyörű tavaszi napra ébredtem, s ennek öröme úgy döntöttem, hogy reggeli (délelőtti?) kávémat a Gerbeaud teraszán iszogatom meg. Am egyszerűen láss csodát: fehér leplekbe takarózó zöldruhás fiatalok tömege jelenik meg, egyesek gázálarccal. A lepleken pedig feliratok, melyeket a távolból nehezen tudok kibetűzni. Hirtelen arra gondoltam, hogy a Fradi szurkolói tartják rendhagyó felvonulásukat, de a gázálarok valahogy nem illettek ebbe az elképzelésbe. Ahogy közeledtek, végre kiolvashattam, mit írtak a lepedőkre. Ilyeneket például: Nem kell nekünk savas eső! Tiszta levegőt akarunk!

Ekkor minden világossá vált. Budapest belvárosa újabb turisztikai attrakcióval bővült tehát: a nyugati turisták otthonosság-érzetéhez szervesen hozzátartoznak a környezetvédők tüntetései is. A derék bécsi polgár, ha Budapestre jön, osztrák vagy német sört ihat, kedvenc cigarettáját szívhatja, elolvashatja a reggeli újságot, ha előkelő szállodában lakik, és lám, most már tüntetőket is láthat. Nagyszerű, gondoltam magamban. Csak azt nem tudtam eldönteni, hogy a felvonulást az IBUSZ szervezte-e vagy a KISZ? Az ugyanis nyilvánvaló volt, hogy nem a Duna-kör. Hogy miért nem? Egyszerű. A Váci utcán sétáló rendőrök itt nem igazoltattak, és nem gumibotjukat lóbálták, hanem kedvesen mosolyogtak, hadd lássa mindenki: a magyar állam toleranciája végtelen. Az meg talán eszükbe sem jutott, hogy a gumibotot használni is lehet ilyenkor. (A magyar rendőr jó ember. Csak

akkor üt, ha parancsa van erre. Ezúttal feltehetően mosolyparancsot kapott.) A rejtélyre este derült fény. A TV-híradó szerkesztője örömtől sugárzó arccal jelentette be, hogy a Savas Eső-Hét jegyében Magyarországon is voltak megmozdulások. A KISZ szervezte az általam látott tüntetést, melyre a Rendőrkapitányság engedélyt adott. Lefekvéskor nagy békeség öntötte el lelkemet. Lám-lám, gondoltam, ezt is lehet Magyarországon, ha 1.) a KISZ égisze alatt tesszük, 2.) nem a Dunát akarjuk megmenteni - mert azt még lehetne -, hanem a levegő tisztaságát - mert arra amúgy sincs pénz, és 3.) ha nem az osztrák parlament képviselői vagyunk, hanem megbízható és jó magaviseletű KISZ tagok. Ami a 3. pontot illeti, ekkor még nem tudhattam, hogy látónoki képességekről teszek tanúbizonyságot.

Róbert Gida

Tíz éves a Charta '77

Majdnem észrevétlenül suhant el mellettünk egy kerek évforduló: tíz éves lett a Charta'77, a csehszlovák polgárjogi csoport. Talán azért suhant, mert Újévkor mással van elfoglalva az ember, talán azért mert nem ismerjük eléggé a Charta'77 jelentőségét - sosem vált mozgalommá, mint például a lengyel Solidarnosc.

1977 január 1-én, amikor megalapították a Chartát, a 241 aláíró közül

egyik sem gondolta volna, hogy egyszer egy tízedik évfordulóra sor

kerül. Akkor csak arról volt szó, hogy felhívják a kormány figyelmét arra: tartsa be a Helsinki Egyezmény határozatait. Nem ellenzéket akartak létrehozni, hanem "pozitív dialógust". Január 6-án akarták átadni a Chartát a kormánynak, de ebből nem lett semmi: a hatóságok represszióval reagáltak, és még aznap letartóztatták a prágai belvárosban azokat, akik át akarták adni a manifesztumot. 1979-ben kirakatperekre került sor, amelynek következményeként sok aláíró elítéltek: Vaclav Havel például négy és fél évre.

Ezek a repressziók az okai annak, hogy a Charta'77 nem lett népmozgalom, politikai elszigeteltségben maradt. Ma körülbelül 1000 tagja van.

A Charta szövegírói, akik a többiek nevében lépnek nyilvánosságra, különösen veszélyeztetettek, ezért minden évben váltják egymást. Az első három szövegíró az író Vaclav Havel volt, a volt csehszlovák külügyminiszter Jiri Hajek, és a filozófus Jan Patocka. A hetven éves Patocka 1977 márciusában halt meg agyvérzésben, nem bírta a kihallgatásokat.

A Charta'77 mai szerepe inkább figyelmeztető. Kiindulópontja az emberi jogok megvédése és kibontakoztatása. Megvitát és kifejti gondolatokat, álláspontokat és tényeket, amelyeket a hatalom elhallgat s ezeket nyilvánosságra hozza. Persze a hatóságoknak is mindig küldenek javaslatokat, de eddig még nem kaptak választ. ts

Foto: Vörös Zsigmond

MUZSIKÁS KONCERT

Április 29-én Münchenben 130-an voltak jelen a Muzsikás-együttes koncertjén, amely a MOTOLLA és a FEIERWERK - Verein für Jugendarbeit közös rendezvénye volt. Mivel a zenészek csak szerdán reggel kapták meg Budapesten a vízumot, a koncert egy óra késéssel kezdődött. A nézők elégedetlensége a kitűnő előadás folyamán gyorsan lelkesedéssé változott. Érdeklenség, hogy a nézők fele német volt, és a koncert után lelkesen részt vett a táncbázon. A FEIERWERK feltétele az volt, hogy csak 5 márka belépődíjat kérhetünk. Hogy a koncert nem lett ráfizetéses, egyedül a MUZSIKÁS együttes érdeme: lemondtak a gázi egy részéről.

EX & HOPP

Húsz évvel ezelőtt, 1967 áprilisában vezették be nagy reklámmal Németországban a nem-visszaváltható üvegeket. "Ex és hopp", ez volt a reklámozás jelszava, ami azt jelentette, hogy fogyasztás után az üres üveggel nem kell törődni. A reklámozó 50 nagy német sörgyár célja az volt, hogy a visszaváltható üveget szüntessék meg, mert a tisztítás több pénzbe kerül, mint az új üvegek gyártása.

Időközben nyolc milliárd üveg, gyümölcsle- és tejeskarton gyűlik össze évente a német szemétdombokon. Már 1977-ben megegyezett az ipar a német állammal, hogy az üvegeknek legalább 75 százaléka

visszaváltható marad. Mégis, ma már 26 százalék a kidobandó üveg, és a jelek szerint, ez inkább növekedni fog.

Ugyanakkor a német Holsten sörgyár most azt ünnepli, hogy elsőként német sört importál Dániába. Eddig ezt azért nem lehetett, mert Dániában tilos vissza-nem-váltható üveget használni. A dán állam már régen meg merte tenni, hogy a környezetvédelmet előnyben részesíti az ipar érdekeivel szemben. A Holsten sörgyár sem fogja megszegni a dán törvényeket. Dániából hozott, visszaváltható üvegekbe tölti gyáraiban a német sört.

"Ex és hopp": fogyasztás után a természettel nem kell törődni?

ts

APRÓK TÁNCBÁZA

A Bécsben működő BOKRÉTA néptáncsoport idén kezdte el rendszeresen megrendezni táncbázisait a KALÁRIS együttes közreműködésével. Táncbázisok keretében, budapesti mintára gyermekbázisokat is tartanak. A gyermekbázis, a szó szoros értelmében korszakalkotó ötlet. A gyerekek, átlagban 5-10 éves korúak, játszva tanulják meg a magyar néphangszerek (duda, tekerő...) nevét, elsajátítják a különböző táncrendek alaplépéseit. Fontos szerepe van az aprók táncbázisának keretében a népdal-tanulásnak, a népmesének és perze a népjátéknak is. Ajánlom minden táncsoportnak, melynek módjában áll táncbázis rendezni, hogy ne felejtkezzen meg a gyermekekről.

N.L.

Az osztrák diákok választottak

Az ausztriai diákok önkormányzati és képviselői lehetőségei, mondhatnánk, egyedülállóak az egész világon. Az Osztrák Diákszövetség (Österreichische Hochschülerschaft) törvényileg megadott kereteken belül önállóan működik. Jogait az úgynevezett Hochschülerschafts-törvény biztosítja, akár a különböző kamarákét.

Kétévente, májusban rendezik meg a választást, amelyen idén közel 170 ezer kül- és belföldi diák vehetett volna részt. Sajnos idén is elég alacsony volt a részvétel (35 százalék), viszont az 1985-ös választáshoz képest 5 százalékkal emelkedett. Annnyiban meglepő ez a szám, hogy mindaz a diák is beleszámít, aki már másfél év óta be sem iratkozott vagy közben befejezte egyetemi tanulmányait.

Az eredmény viszont tiszta és az "Aktionsgemeinschaft" (AG) politikáját helyesli. Abszolút többséget szerezni a diákpolitikában sokkal nehezebb, mint a "nagyoknál", túl sok a bal- és jobboldali csoportoska. 1985-ben sikerült az AG-nak először, koalíció nélkül, de a Szocialista Diákszövetség szavazataival kormányt alakítani. Az AG közel áll az osztrák néppárthoz (ÖVP), viszont nem konzervatív, hanem "közép" politikát folytat.

Egy csoportot lehet igazi vesztlőnek nevezni: a "Junge Europäische Studenten Initiative" (JES) nevű csoportot. Konzervatív, monarchista egyesület, amely Ausztriában is F.J. Strauß féle bajor CSU-politikát akart - egy ideig nagy sikerrel - bevezetni.

Az Országos Diákgyűlés (Zentralausschuß) 65 mandátuma közül idén az AG 28-at kapott, a szocialista "VSSÖ" 15-öt és a JES 9-et. Hol vannak a zöldek? Léteznek, de nehéz sorsuk van, mert az AG erősen zöld hajlamú. Ugyanakkor négy zöld frakció pályázott. Azok közül a baloldali alternatív bázis-csoport három, és a polgári zöldek két mandátumot értek el.

A szélsőbaloldaliak (kommunisták) összesen három mandátumot kaptak, a két szélsőjobboldali frakció pedig kettőt.

Hochbaum Pál, Bécs

A Fial Művészek Klubja

II. ZENESZERZÉSVÉRSÉNYE

A Magyar Állami Operaház, a Magyar Televízió, a Szerzői Jogvédő Hivatal, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, a Kortárs Művészeti Fórum és a Fial Művészek Klubja pályázatot hirdet kamarazenei írásra.

Pályázhatnak 40 évnél nem idősebb zeneszerzők olyan be nem mutatott magyar nyelvű művekkel, melyek 2-3 szereplőt és kamarazenei formát foglalnak magukba. A művek előadásának időtartama lehetőleg ne haladja meg a 40 percet. Témái, technikai, műfaji megkötés nincs.

A pályázat jelítés.
A pályaművek benyújtási határideje: 1988 április 30.

Jelentkezés és részletes felvilágosítás a Fial Művészek Klubjában minden hétfőn 11-13 és csütörtökön 15-17 óra között.
1062 Budapest, Népköztársaság útja 112. Telefon: 318-858, 322-959.

események

nyár '87

München: táncbázis minden szerdán 19.30 - 22 óráig
cím: Oberföhringerstr. 40
8000 München 81

Cserkészet: Kerületi nyári tábor július 29 - augusztus 21, Kastl-Mennersberg.
Ungarischer Pfadfinderbund
Oberföhringerstr. 40
D-8000 München 81

Őszi ifjúsági hétvége lesz Kastl-Bärnhofban szeptember utolsó hétvégén. A program és a téma részletei még kidolgozásban vannak.
Tiszai Klára
Siegfriedstr. 3
8000 München 40
☎ 089 / 33 67 23

Közlemény

Duna Alapítvány néven környezetvédelmi alapítvány létesült a "The Right Livelihood Award" Alternatív Nobel-Díj összegéből, amelyet 1985-ben a Duna Körnek ítéltek.

Az alapítvány olyan magánszemélyeket, jogi személyeket és mozgalmakat támogat, akik szélesebb-értelmeben veit ökológiai, környezet-, természet- és tájvédelmi célú tevékenységet kívánnak folytatni, különös tekintettel a Dunával kapcsolatos kérdésekre. A pályázatokat írásban kell eljuttatni az alapítvány titkárságához, 1987 szeptember 30-ig; Péterffy Agoston, Bécsi út 8, 1023 Budapest, vagy Vit László, Damjanich u.51, 1071 Budapest.

APRÓ-HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések ingyenesek. Keresletet, kínálatot, nyaralási lakáscserejavaslatot, közös utazáshoz társkeresést, vagy amit akartok: hirdeteiteket küldjétek el a szerkesztőség münchener címére.

Levelezőpartnert keres számos magyar fiatal Magyarországról, Erdélyből, Jugoszláviából. A címetek szívesen továbbítjuk.

Münchener vállalkozás keres gyors gépirónót vagy íróit alkalmi munkára. München kívül is, ha van saját kompjüttere (IBM-kompatibilis). Jelje: kompjüter-írás.

Bankösszeköttetések:

Steiermärkische Sparkasse, Graz
MOTOLLA
Konto Nr.: 4000-601 536
BLZ: 20 815

Postgiroamt München
Steinbach Thomas
Konto Nr.: 442289-803
BLZ: 700 100 80

Postcheckamt Zürich
Huszár Sylvia
Konto Nr.: 80-166 182-3

Postgirot Sverige
Szöllösi Antal
Konto Nr.: 7569 87-4

Azonkívül be lehet fizetni csekkel, international money order-rel, személyesen a terjesztőknél, vagy levélben.

A MOTOLLA kapható a müncheni Hauptbahnhofban (Internationale Presse) és a bécsi Westbahnhof-on.

Guide

Budapesti sörözők

Fregatt, Molnár utca: hangulatos kajüt-kinézetű kocsmá. Finom falat a szalonába tekert sült csirke-máj. Nyitvatartás éjfélig.

Kaltenberg bajor királyi söröző: tisztább mint a müncheni Hofbräuhaus, ami a vendégekre is vonatkozik: a kidobó nem enged be akárkit. Asztalt előre érdemes lefoglalni.

Ádám, Népköztársaság útja 24: átlítolag Budapest legjobb sörözője, ami bizony túlzás.

Aranyfácán, József-Nádor-tér 22: itt bebizonyult, hogy a Kőbányai Sör is iható (ha az ember nagyon szomjas).

Két kellemesebb söröző: Gösser, Kecskeméti út 24 és az újonnan nyílt Kaiser, a Vitkovics-Mihály utca 24-ben.

Az orvosság a Sörpatikában, Régi Posta utca: osztrák Gösser-sör.

Nagymaros

Osztrákok a Vizierőmű ellen

Május 13-án 3 osztrák "zöld" parlamenti képviselőt tartoztattak le Budapesten, mert az Országház előtt röplapokat osztottak a Bős-Gabcikóvi Vizierőmű építkezésével kapcsolatban. Azért választották ezt a napot, mert ugyanakkor az Országházon belül 25 más osztrák képviselő résztvett az erőmű előnyeiről szóló hivatalos tájékoztatáson. Még aznap este szabad engedték a három osztrákot.

Másnap pedig Bécsben az osztrák "zöld" párt kérvényt nyújtott be a parlamentnek, amelyben magyar polgárok protestálnak, hogy osztrák cégek támogatják az erőmű építkezését az állam garanciájával. Kéri, hogy mondják fel a megállapodást és mondjanak le a gazdasági előnyről, amit a szomszédország demokrácia hiányából vonnak.

Mit szeretnél
itt
olvasni?
Írd meg ötleteidet
a szerkesztőségnek.

Következő számunk októberben jelenik meg.

európai magyar ifjúsági lap MOTOLLA

Felelős szerkesztők/verantwortliche Redakteure: Krizsán Árpád, Steinbach Tamás, Kunreuthstr. 32, D-8000 München 60.
Szerkesztők/Redakteure: Svédország: Keresztesi György; Magyarország: Pesti Endre.
További munkatársak/weitere Mitarbeiter: Kalocsi Gyöngyi, Varga Judith, Virágh Éva.
Terjesztők/Vertrieb: Németország és Ausztria a szerkesztők. Svájc: Huszár Sylvia, Stettbachstr. 129a, CH-8051 Zürich; Svédország: Keresztesi György, Beckombergaug. 9-3201, S-161 53 Bromma; Szöllösi Antal, S-127 04 Skärholmen, Box 4062. Franciaország: Balaton, 12 Rue de la Grange Batelière, F-75009 Paris; Brazília: Gyurica Gábor, Av. Republica do Libano 372, cep: 04502 São Paulo. Terjesztés: előfizetőknél postán, valamint darab árusítás.
Szedés: Steinbach T. Special thanks to Eric for Computer and Coffee.
Kiadó/Eigentümer und Herausgeber: MICS - Magyar Ifjúsági Csoport/Ungarische Jugend-Gruppe, Postfach 379, A-1060 Wien.
Árak/Preise: 1 évi előfizetés (4 sz.): Németország DM 8, Austria öS 60; más európai országok DM 10, tengerentúl US \$ 10. Egyenként: DM 2, öS 15, fFr 8.50, sFr 2.50, sKr 8.50, tengerentúl US \$ 2.50.
Hirdetések a szerkesztőknél. Utánnomat: forrásmegjelöléssel (MOTOLLA - Európai Magyar Ifjúsági Lap) megengedve; mutatványpéldányt kérünk a szerkesztőkhöz. Olvasói leveleket a szerkesztők címére.
A névvel megjelent cikkek nem egyeznek feltétlenül a szerkesztőség véleményével. Ezekért a szerzők felelnek. Kéziratokat nem őrzünk és nem küldünk vissza.

Keresünk világszerte munkatársokat, terjesztőket, szerkesztőket.

P.b.b. 8010 Graz

Imprimé à taxe réduite
50%

DR. TAUBINGER ISTVAN

caixa postal 1761
Rio de Janeiro
CEP 20 001

BRASIL